

บทที่ 2

ประเพณีทางการเรียนการสอน

เมื่อเราอ่านสารสั่งที่ปรากฏชัดเจนเป็นอันดับแรกคือ แต่งหรือเรียนเรียงด้วยร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ลำดับต่อมาจึงเห็นได้อีกว่าเป็นสารคดีหรือนันเทิงคดี ข้อแตกต่างประการสำคัญระหว่างสารคดีและบันเทิงคดีก็คือ จุดประสงค์ในการแต่ง หากจะให้ความรู้หรือความคิดที่จะปรากฏในสารนำเสนอเรื่องของความเพลิดเพลิน ย่อมต้องเขียนเป็นสารคดี (ในการเขียนสารคดีย่อมสามารถถือความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้จากการสื่อที่มีได้จากการใช้ภาษา ฯลฯ แต่ให้ส่วนนี้เป็นรองจากความรู้หรือความคิดที่ปรากฏอยู่ในสารชั้นเดียวกัน)

ในงานเขียนประเภทสารคดียังแยกย่อยออกเป็นหลายชนิด เช่น ตำรา หนังสืออ่านเสริมความรู้ ความเข้าใจเฉพาะสาขา บทความ ความเรียง ฯลฯ นทวิเคราะห์ฯลฯ ฯลฯ ข้อแตกต่างระหว่างบทความกับความเรียง

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 “ไม่ได้ให้บรรจุคำว่าความเรียงไว้แต่ มีคำว่าเรียงความ โดยให้คำอธิบายว่า เป็นคำกริยา หมายถึงเอกสารคำบรรยายโดยแต่งเรื่อง แต่งหนังสือในลักษณะที่ใช้พูด หรือเขียนกันเป็นสามัญ ต่างกับลักษณะที่แต่งเป็นร้องกรอง หากคำว่าเรียงความเป็นคำกริยา คำว่าความเรียงที่ใช้กันอยู่ยังแพร่หลายในปัจจุบันในฐานะที่เป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งก็ย่อมที่จะเป็นไปได้ที่จะใช้เป็นคำนำมายเดียวกัน

ส่วนคำว่าบทความ พจนานุกรมให้ความหมายว่า เป็นคำนามหมายถึงข้อเขียนซึ่งอาจเป็นรายงานหรือการแสดงความคิดเห็นมักตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น

ข้อแตกต่างที่จะพิจารณาได้อย่างง่าย ๆ ถึงลักษณะของบทความอีกประการหนึ่งคือ ข้อมูลที่ขยายความความคิดหลักเป็นอรรถของเรื่องนั้น ย่อมต้องมีเนื้อหาหนักมากพอที่จะเสริมแนวคิดหลักให้เห็นชัดเจน ในขณะที่ข้อมูลในความเรียงจะแผ่ผิวกว่า

ส่วนข้อแตกต่างระหว่างสารคดีกับบทความ เห็นได้ชัดจากข้อบนเช่นของเรื่อง เช่นสารคดี เรื่อง การอ่าน บทความเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ หรือสารคดีเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ บทความเรื่องของค์ประกอบของสาร หรือเรื่องอรอรรถสที่ปรากฏอยู่ในสาร เป็นต้น ที่ยกตัวอย่างดังข้อหน้าถัดขึ้นไปว่าซึ่งอธิบายกันอาจเป็นได้ทั้งสารคดีหรือบทความหรือแม้แต่เป็นความเรียงก็ได้ ดังนั้น นักศึกษาจะกำหนดประเภทของวรรณกรรมเฉพาะจากซึ่งเรื่องเท่านั้น

ไม่ได้แต่จำเป็นต้องพิจารณาขอนบทของเรื่องและน้ำหนักของข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ประกอบด้วยจึงจะสามารถจัดเป็นประเภทที่ถูกต้อง ข้อแตกต่างระหว่าง ข่าว บทความหัวข่าว และเรื่องที่สืบเนื่องจากข่าว

ความหมายของข่าวตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 คือ คำนอกรส่าเรื่องราวด้วยประดิษฐ์มักเป็นเรื่องเกิดใหม่ หรือเป็นที่สืบไป...

ในปัจจุบันความสนใจของผู้คนในสังคมต่อเหตุการณ์รอบตัวมีมากขึ้นจนปรากฏว่า ไม่มีเพียงแต่จะมีข่าวให้อ่านตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือรับชมรับฟังทางวิทยุโทรทัศน์และ วิทยุกระจายเสียงเท่านั้น แต่ยังมีเรื่องที่เกี่ยวเนื่องจากข่าว ได้แก่การนำเสนอข้อความที่ปรากฏ เป็นข่าวมาแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ ขยายความเรื่องที่เป็นข่าวอยู่ สักนิดเดื่งเช่นนี้ ต่างไปจาก บทความหัวข่าวอันหมายถึงการแยกแยะเนื้อหาของข่าวให้เห็นชัดเจนอย่างเป็น เหตุเป็นผลว่าเนื่องมาจากอะไร และอาจเพิ่มเติมว่าจะนำไปสู่ข้อสรุปว่าอย่างไรโดยที่ไม่มีการ วิจารณ์

ข้อสรุปในการวิเคราะห์ข้อความ เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้วในลำดับแรกย่อม สามารถระบุได้ว่า สารนั้นเป็นวรรณกรรมประเภทใด เช่นความเรียง บทความ ข่าว บทความหัวข่าว เรื่องที่เนื่องจากข่าว หากเป็นบันเทิงคดี ก็พึงให้รายละเอียดว่าเป็นชนิดใด เรื่องสั้น ๆ เรื่องสั้น นานาชาติ นthalakor ฯลฯ (ซึ่งนักศึกษามีความรู้เรื่องความแตกต่างของบันเทิงคดีมา จากวิชาพื้นฐานทางวรรณกรรมแล้ว) ดังนั้น คำอธิบายในบทนี้จึงเน้นด้านการสรุปความเข้าใจ และชี้ชัดถึงข้อแตกต่างระหว่างประเภทของวรรณกรรมที่คล้ายกันแต่ไม่เหมือนกัน

ตัวอย่างที่อ้างอิงจากไม่มีหัวเรื่องก็จะเข้าลักษณะความเรียงที่ให้ข้อมูลและเมื่อ วิเคราะห์แนวคิดหลักของข้อพัฒนาไปเน้นเฉพาะส่วนที่เป็นคำวัญเท่านั้น นักศึกษาการอ่าน ข้อความต่อไปนี้และพิจารณาผลการวิเคราะห์ท้ายข้อความ

งานวันแม่ 2535

สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาให้พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมส瓦ลี พระราชาที่นัดดามหาตุ เสด็จแทนพระองค์ทรงเปิดงานวันแม่แห่งชาติ ปี 2535 ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2535 เวลา 14.00 น. ณ อาคารใหม่สานอัมพร พร้อมกับพระราชทานคำขวัญวันแม่แห่งชาติปี 2535 ว่า

ขับร้องด้วยคุณธรรมความผิดถูก ร้องเป็นเพลงกล่อมลูกทุกเชื้อชาติ
ให้ลูกครึ่งโลกนี้มีทาง-ดำเนินการกระทำสิ่งใดให้โลกดี

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 10 สิงหาคม 2535)

ผลการวิเคราะห์

ประเภทวรรณกรรม	ข่าว
แนวเรื่อง	ให้ข้อมูล
แนวคิดหลัก	หมายกำหนดการเปิดงานวันแม่แห่งชาติและคำขวัญประจำปี 2535
ข้อมูลเสริม	1. สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมส瓦ลีเสด็จแทนพระองค์ฯฯ 2. สาระสำคัญของคำขวัญวันแม่ คือ แม่เป็นผู้ที่อบรมลูกให้มีคุณธรรมเสมอ ทั้งยังให้ลูกเข้าใจว่ามีทั้งความดีและความชั่วอยู่ในสังคม เพื่อลูกจะได้พิจารณาได้ว่ามีความประพฤติเช่นไรจึงจะให้สังคมน่าอยู่
วิหารการเขียน	บรรยายวิหาร
ท่วงทำนองเขียน	เรียนง่ายในตอนที่เป็นร้อยแก้ว ส่วนร้อยกรองเป็นแบบกระชับ รัดกุม